

La nostra memòria D'UN TEMPS DE SILENCI

El record acadèmic de les antigues alumnes de la Facultat de
Formació del Professorat de la Universitat de Barcelona. 1950-1960

LA NOSTRA MEMÒRIA D'UN TEMPS DE SILENCI
1950-1960

La nostra memòria
D'UN TEMPS DE SILENCI

El record acadèmic de les antigues alumnes de la Facultat del Professorat de la Universitat de Barcelona / 1950-1960

La memòria històrica forma part en aquests moments del debat social i cultural; conseqüentment, també és present en el nostre àmbit docent i acadèmic. La recuperació de memòria històrica que s'està donant a la societat catalana forma part de la reflexió que, des del present, fem entre tots sobre fets i moments emblemàtics del nostre passat recent que han marcat la nostra vida. Aquest procés de recuperació de la memòria històrica, necessari per satisfer el dret al coneixement històric que tenen els ciutadans, no s'ha de centrar únicament en els grans esdeveniments polítics i militars, sinó que també ha de servir per recuperar les vivències i experiències de la gent senzilla i anònima.

En el cas de l'exposició «La nostra memòria d'un temps de silenci (1950-1960)» i de la informació que recull el present catàleg, es tracta de recuperar la memòria d'uns anys de silenci, anys de postguerra, que foren durs de passar. Les vivències de les seves protagonistes ens ajuden a recuperar aspectes importants de com era la formació de les mestres i també ens ajuden a situar les seves experiències, malgrat la foscor del moment, com a testimonis positius de la lluita per una escola oberta al món.

Sabem que la memòria, com també la història, són selectives, però la transmissió de referències del passat col·lectiu és un element imprescindible per a la cohesió social. La història que expliquem, i com ho fem, ens compromet com a institució social i cultural.

En l'exposició que s'ha organitzat des d'Antics UB, amb els materials conservats per les antigues alumnes de la Facultat de Formació del Professorat i la documentació de l'Arxiu de la nostra Universitat, es presenta la memòria d'un grup de persones en relació amb com van viure els seus anys de formació en un temps en què la manca de llibertats el feia molt diferent de l'actual.

En aquest catàleg que ara teniu a les mans, s'ha volgut recollir especialment el testimoni, les vivències, el record emotiu de les dones que es formaven com a mestres i que encara ara tenen el desig de fer pedagogia per transmetre a les noves generacions el que cal conservar, rescatar, mantenir i millorar.

DÍDAC RAMÍREZ I SARRIÓ
Rector

**La victòria feixista de 1939
va estroncar les reformes
educatives de la Segona
República: molts mestres
van morir a la guerra,
altres van marxar a
l'exili i el tercer grup va
ser severament depurat.**

**A Barcelona es va suprimir
l'Escola Normal de la Gene-
ralitat, es va retornar a la
separació de centres per sexe
i es va dur a terme la depu-
ració política dels estudiants
i professors.**

**Més enllà de la visió docu-
mental, aquesta exposició
pretén donar veu a un temps
de silenci obligat i convidar a
reflexionar sobre les guerres,
les dictadures i les vivències
oblidades...**

«Un dia vam adonar-nos que
l'abans-d'ahir s'anava oblidant
i, amb ell, s'esborrava la
memòria d'unes mestres filles
d'un temps de silenci. Va ser
llavors que vam pensar que era
el moment de mirar enrere per
començar a recordar de nou.»

Escuela del Magisterio

«LA NORMAL» SOTA CONTROL POLÍTIC I IDEOLÒGIC

Els primers anys de postguerra, i fins a les acaballes de la dictadura, les dues escoles de mestres de Barcelona van estar sotmeses a un intens control ideològic i polític exercit conjuntament per la Falange Española i per l'Església catòlica. Aquest control religiós i moral, característic del nacionalcatolicisme, es va deixar sentir més profundament a la Normal de noies. Una possible explicació la podem trobar en la personalitat autoritària de qui va ser l'única directora de l'Escola Normal femenina durant el període 1939-1963, Adela Medrano.

«Quan vam conèixer l'Escola Normal de Barcelona, als anys cinquanta, s'anomenava oficialment Escuela del Magisterio Virgen de la Merced, si bé tothom continuava anomenant-la "la Normal".

»Els dirigents del moment tenien l'obsessió de canviar els noms dels carrers, de les associacions, de les institucions acadèmiques, i posar-los sota l'advocació d'algun sant o algun personatge destacat.

»L'Escola que vam trobar era un fidel reflex de la ideologia imperant: catolicisme i patriotisme.»

«(...) la Escuela en nuestra Patria ha de ser esencialmente española. Y en este aspecto, la ley se inspira en el punto programático del Movimiento Nacional, por el que se supedita la función docente a los intereses supremos de la Patria (...).»

Font: *Ley de Educación Primaria*.
Introducció. 17 de juliol de 1945.

Cerimònia del canvi de nom de l'Escola Normal de Barcelona a Escuela del Magisterio Virgen de la Merced (29 de maig de 1948).

A la pàgina següent:
L'acte d'entronització de la Mare de Déu de la Mercè va comptar amb la presència del bisbe Gregorio Modrego.

5.ª CLASE 5 PESETAS

A6905947

Requisitos de Ingreso

ACCÉS RESERVAT A ALUMNES AMB BONES REFERÈNCIES

ADO

Parte superior para entregar al interesado

Per accedir a la Normal era necessari complir dues condicions bàsiques: disposar del certificat oficial dels quatre anys de batxillerat i superar una prova d'accés/ingrés; si bé hi havia una disposició, d'acord amb la qual els batxillers podien ingressar a les escoles de magisteri sense haver d'aprovar l'ingrés.

La instrumentalització ideològica del sistema explica que, entre els diversos documents exigits per poder fer l'examen d'ingrés, s'observin avals de bona conducta moral i religiosa i certificats mèdics de bona salut, que garantien que les alumnes no presentaven cap tipus de defecte físic.

REQUISITS D'INGRÉS PLA 1950
COMPARACIÓ AMB PLANS ANTERIORS

Pla d'estudis	Requisits d'ingrés	
REPÚBLICA		
Pla d'estudis professional (1931)	Batxillerat	Examen d'ingrés
Pla d'estudis cultural (1931)	Edat mínima 15 anys	Examen d'ingrés
POSTGUERRA		
Pla batxillerat (1940)	Batxillerat	Examen d'ingrés
Pla 1942	Edat mínima 12 anys	Examen d'ingrés
Pla 1945	4 cursos batxillerat	Examen d'ingrés
Pla 1950	4 cursos batxillerat	

Art. 7º.

Los aspirantes al Magisterio que padezcan defecto físico no podrán sufrir el examen de ingreso ni hacer los estudios correspondientes sin haber obtenido la oportuna dispensa (...)

Art. 8º.

La falta de una mano o de una pierna, aún subsanado para el uso corriente por algún aparato ortopédico, será causa suficiente e ineludible para no poder ejercer el Magisterio, siéndolo asimismo la deformidad de los miembros inferiores cuando requieran el auxilio de muletas (...)

Font: Manuel de Guzmán, *Cómo se han formado los maestros, 1871 a 1971. Cien años de disposiciones oficiales*, Editorial Prima Luce, Barcelona 1973, p. 106.

MODELO A
Serie E
Nº 732466

CONSEJO GENERAL
DE
COLEGIOS MEDICOS DE ESPAÑA
BARCELONA, APORTACION PARA EL EXAMEN
DIEZ PÉSETAS

CERTIFICADO MEDICO OFICIAL

Colegio de _____

Don *Xosé Viladivall o Matheu*
en Medicina y Cirugía, con residencia en *Matheu*
inscrito con el número *161* en el Colegio Oficial de Médicos de esta Provincia.

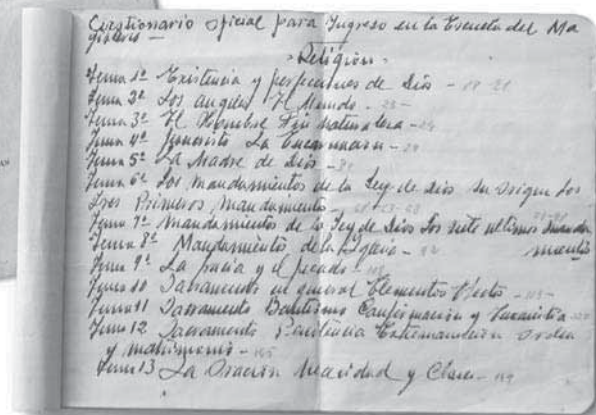
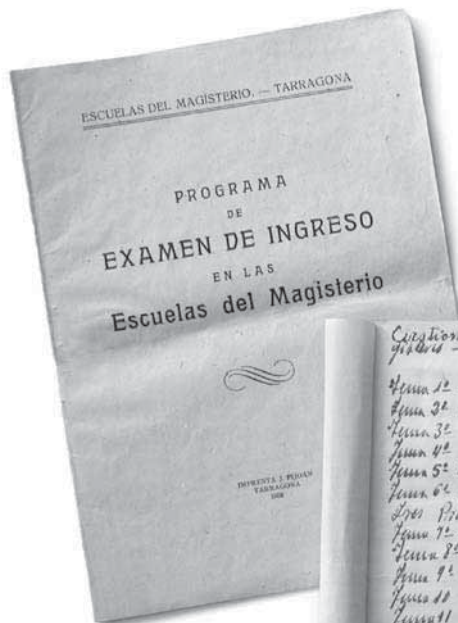
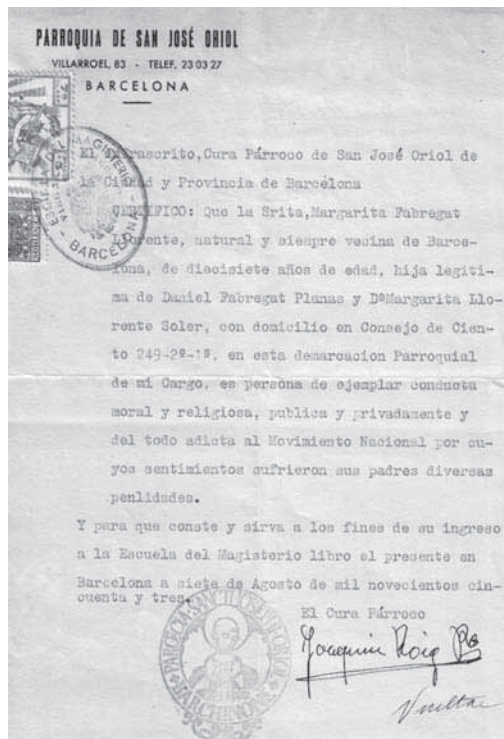
CERTIFICO: Que *Xosé Vila Monserat*
Está vacunado y revacunado contra
la viruela y contra el tífus, y tan
bien contra la difteria, y que no
padecer enfermedades contagiosas
al punto de defecto físico.

Y para que así conste donde concurra, y a instancia de
expido el presente CERTIFICADO en *Matheu*
a *once* de *Agosto* de mil novecientos *quince* años.

NOTA.—Este Certificado Médico será válido si no se revocó en sus intereses aludidos por el Consejo General de los Colegios Oficiales de Médicos, Ediculado, además, sobre el sello del Colegio Médico Provincial en que este Certificado sea expedido.

CERTIFICADO: Que de los antecedentes oficiales consultados y demás datos adquiridos, resulta que D. *Montserrat Blanch Manent*, Natural de *San Juan de Vilasar*, provincia de *Barcelona*, de *17* años de edad, estado *soltera*, profesión *estudiante*, domiciliado en la calle de *Ma Vidal*, número *5*, piso _____, puerta _____, de esta localidad, ha observado siempre una conducta recta e intachable.

Y para que conste a los efectos consiguientes, y a petición de parte interesada, libro la presente, en *San Juan de Vilasar* a *diez y siete* de *Abril* de mil novecientos *dieciséis* años.

Els avals de parròquies, alcaldes i metges certificaven la salut i la «conducta recta e intachable» de les alumnes. Se'n necessitaven un mínim de quatre per poder accedir a l'examen d'ingrés.